

CFSP

and Serbia's Accession
to the European Union

Analiza usaglašavanja Srbije sa spoljnopolitičkim deklaracijama i merama Evropske unije tokom 2019. godine – polugodišnji izveštaj

Autor:

Igor Novaković

u saradnji sa James Toscano Jr

Jul 2019.

Beograd

ISAC

* CENTAR ZA MEĐUNARODNE I BEZBEDOSNE POSLOVE

* INTERNATIONAL AND SECURITY AFFAIRS CENTRE

Ova analiza deo je projekta koji je podržan od strane Ministarstva spoljnih poslova Kraljevine Švedske

Analiza usaglašavanja Srbije sa spoljnopolitičkim deklaracijama i merama Evropske unije tokom 2019. godine – polugodišnji izveštaj

U periodu od 1. januara 2019 – 30. juna 2019. godine, Evropska unija je objavila ukupno 48 spoljnopolitičkih deklaracija u kojima je od trećih partnerskih država traženo usaglašavanje. Partnerske države od kojih EU traži usaglašavanje su države kandidati i potencijalni kandidati za članstvo u Uniji, države Evropskog ekonomskog prostora van EU (članice EFTE sem Švajcarske), kao i države članice programa Istočno partnerstvo. Republika Srbija usaglasila se sa 29 odnosno sa 60%. Imajući u vidu da je taj postotak za celu prethodnu godinu bio 52%, a za prvu polovinu prethodne godine 44%, postoji tendencija rasta. Međutim, treba imati u vidu da je ukupan broj deklaracija sa kojima se Srbija nije usaglasila u prvoj polovini prethodne godine bio 18, dakle samo jedna manje nego prethodne godine, a ukupno je EU izdala 16 deklaracija više.

Od deklaracija sa kojima se Srbija nije usaglasila, 7 deklaracija je vezano za Ukrajinsku krizu, odnosno za umešanost Rusije u njoj, 4 su posvećene dramatičnoj situaciji u Venecueli, 2 su u vezi sa Mjanmarom, po 1 deklaracija je u vezi sa Iranom, Belorusijom, Gvatemalom, Bosnom i Hercegovinom, Sirijom i sankcijama protiv osoba koje se sumnjiče za upotrebu hemijskog oružja.

Što se tiče deklaracija u vezi sa krizom u Ukrajini, šest su se odnosile na produžavanje već postojećih restriktivnih mera protiv Rusije, kao i entiteta i pojedinaca iz Rusije i Ukrajine, odnosno na proširenje liste entiteta i pojedinaca na koje se restriktivne mere odnose. Konačno, poslednja deklaracija se odnosi na godišnjicu aneksije Krima i Sevastopoljske oblasti od strane Rusije u kojoj se osuđuju potezi Rusije, uključujući prošlogodišnji incident u Kerčkom moreuzu kada su uhapšeni ukrajinski mornari, gradnju Kerčkog mosta, nepoštovanja međunarodnog prava prilikom kršenja prava prolaza kroz Kerčki moreuz, militarizaciju Krimskog poluostrva, održavanje izbora pod jurisdikcijom Rusije, dok se poseban akcenat stavlja na kršenje ljudskih prava, pre svega Krimskih Tatara.

U indirektnoj vezi sa Rusijom su i dve deklaracije koje se tiču Mjanmara, i po jedna deklaracija koje za temu imaju Siriju i upotrebu hemijskog oružja.

Deklaracije u vezi sa Mjanmarom se odnose na obnavljanje restriktivnih mera, uključujući i restrikciju izvoza oružja i zabranu vojne saradnje, a u vezi sa situacijom u državi Rahkin, odnosno nasiljem nad pripadnicima muslimanske manjine Rohindža koje je počelo avgusta 2017. Kao što smo zaključili i u prethodnim izveštajima, najverovatniji mogući razlog za neusaglašavanje je podrška koju su Rusija, Kina i druge države pružile režimu krajem 2017. godine, što je kulminiralo protivljenju Rezoluciji Generalne skupštine UN o Rohindžama koju je inicirala Organizacija islamske saradnje.

Deklaracija o Siriji sa kojom se Srbija nije uskladila eksplicitno osuđuje akcije Sirijske vojske u Idlibu i Istočnoj Hami, koje su bile podržane od strane Rusije, i koje su za posledicu imale razaranja kampova, škola i medicinskih ustanova prethodno uspostavljenih za privremeno raseljena lica, te više od 230 mrtvih i 330 000 izbeglih. Važno je napomenuti da se Srbija usaglasila sa preostale dve deklaracije koje su za temu imale Siriju, i koje su se odnosile na produženje već postojećih restriktivnih mera prema ovoj državi.

Deklaracija oko upotrebe hemijskog oružja se odnosi na proširenje liste lica koja se sumnjiče za ova dela na koje se primenjuju restriktivne mere u skladu sa odlukom Saveta EU 2018/1544 iz oktobra prethodne godine, na osnovu koje je doneta i potonja deklaracija. Ovom deklaracijom EU je počela da primenjuje i restriktivne mere prema sirijskim državljanima i Centru za naučna istraživanja u Damasku, kao i četvorici ruskih državljana koji su označeni kao izvršioци napada

4. marta 2018. u Salsberiju, Velika Britanija, odnosno kao nalogodavci (dvojica oficira vojne obaveštajne službe Rusije – GRU).

Što se tiče deklaracije oko Irana, u pitanju je produžavanje restriktivnih mera prema Iranu koje su uvedene 2011, i sa kojima se Srbija nije ni tada usaglasila. Srbija se nije pridružila ni deklaraciji koja se bavi stanjem vladavine prava i kršenjem ljudskih prava u Gvatemali. Međutim, pridružila se deklaraciji kojom EU osuđuje unilateralno povlačenje ove države iz Međunarodnog sporazuma sa UN iz 2006. kojim je osnovana Međunarodna komisija protiv nekažnjivosti u Gvatemali (CICIG), nezavisnog tela UN koje pruža podršku javnom tužilaštvu i policiji ove države oko istrage osetljivih predmeta. Ni Gvatemala ni Iran nisu priznali nezavisnost Kosova.

Interesantno je da se Srbija nije usaglasila sa Deklaracijom kojom se produžavaju restriktivne mere prema Belorusiji koje su uvedene 2012, sa kojima se Srbija inicijalno usaglasila te iste godine. Ovo predstavlja jasno udaljavanje od prethodno uspostavljene prakse od 2011. godine. Ovakva odluka verovatno je u vezi sa podrškom Belorusije oko Kosova, ali i sa vojnom saradnjom sa ovom državom od koje Srbija treba da dobije nekoliko borbenih aviona MiG29.

Restriktivne mere, uvedene 2011, su produžene i prema Bosni i Hercegovini, i sa njima se Srbija ni inicijalno nije usaglasila, u skladu sa prethodnom praksom da se ne usaglašava sa deklaracijama i merama koje se tiču sukoba u bivšoj Jugoslaviji. Međutim, interesantno je da je ova deklaracija uspostavila samo sistem po kom se postupa, ali nije nikad objavljena lista lica i entiteta prema kojima se uvode restriktivne mere (a koja prema EU ruše teritorijalni integritet i suverenitet Bosne i Hercegovine i podrivaju Dejtonski mirovni sporazum).

Kao što se vidi iz prethodno navedenog, u velikoj većini slučajeva Srbija se nije usaglašavala sa deklaracijama čije su teme bile države koje nisu priznale Kosovo, odnosno njihovi entiteti i/ili državljani. Treba napomenuti da je prihvatanjem pregovaračkog okvira i samim tim sadržaja poglavlja 35, Srbija se obavezala na normalizaciju odnosa sa Prištinom, čiji bi finalni rezultat, obavezujući pravni sporazum o normalizaciji, trebalo da reši izazove sa kojima se Srbija suočava i otvori put prema EU. Međutim, Srbija smatra da to ne sprečava dalje spoljnopolitičke akcije usmerene ka sprečavanju daljih priznanja nezavisnosti, poništavanju nekih priznanja, i sprečavanju ulaska Prištine u međunarodne organizacije poput UNESCO ili Interpola.

Takođe, treba primetiti da se u ovom periodu Srbija usaglašavala sa deklaracijama EU čije su teme prethodnih godina bile problematične, poput deklaracija vezanih za Demokratsku Republiku Kongo i Zimbabve.

Usaglašavanje drugih država sa spoljopolitičkim deklaracijama i merama Evropske unije

I u ovom polugodištu Srbija je znatno manje usaglašena sa deklaracijama i merama EU nego ostale države kandidati: Crna Gora, Makedonija i Albanija. Neznatno veći procenat ima jedino od Bosne. Isto važi i u odnosu na zemlje Evropskog ekonomskog prostora - Island, Lihtenštajn i Norvešku, od kojih su poslednje dve zabeležile manji pad u usaglašavanju u odnosu na prethodnu godinu. Od zemalja Istočnog partnerstva, jedino Moldavija ima veći procenat usaglašenosti.

Država	Procenat usaglašenosti tokom 2019. (januar-jun)
Srbija	60%
Makedonija	83%
Crna Gora	100%
Island	92%
Albanija	100%
BiH	55%
Turska	20%
Lihtenštajn	75%
Norveška	79%
Moldavija	77%
Jermenija	42%
Gruzija	52%
Ukrajina	60%
Azerbejdžan	0%

ANEKS

**SPIŠAK SPOLJNOPOLITIČKIH DEKLARACIJA EU
TOKOM PRVE POLOVINE 2019. GODINE**

Usaglašavanje sa deklaracijama 2019. godina - Treće zemlje

RB	Ime deklaracije	datum	Srb	Maked	CG	Isl.	Alb.	BiH	Liht	Nor	Mol.	Jer.	Gruz.	Ukr.	Azer.	Tur.
1	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, u vezi sa novim mandatom predsednika Madura	10.01.2019.	ne	da	da	da	da	ne	da	da	da	ne	da	da	ne	ne
2	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, u vezi sa unilateralom odlukom Vlade Gvatemale da se povuče iz Sporazuma o osnivanju CICIG sa UN	11.01.2019.	da	da	da	da	da	da	da	da	da	da	ne	da	ne	ne
3	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, oko najnovijih dešavanja u Venecueli	23.01.2019.	ne	da	da	da	da	ne	da	ne	da	ne	da	da	ne	ne
4	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, u vezi sa situacijom u Venecueli	26.01.2019.	ne	da	da	da	da	ne	ne	ne	da	ne	da	da	ne	ne
5	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, oko usaglašavanja pojedinih trećih država sa restriktivnim merama u vezi sa potezima Rusije koji destabilizuju situaciju u Ukrajini	06.02.2019.	ne	ne	da	ne	da	ne	ne	da	ne	ne	ne	da	ne	ne
6	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, u vezi sa usaglašavanjem pojedinih trećih država sa odlukama Saveta EU oko restriktivnih mera prema Mjanmaru/Burmi	07.02.2019.	ne	da	da	da	da	da	da	da	da	da	ne	ne	ne	da
7	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, u vezi sa usaglašavanjem pojedinih trećih država sa odlukama Saveta EU oko restriktivnih mera vezanih za politike koje podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine	12.02.2019.	ne	ne	da	ne	da	ne	ne	da	ne	ne	ne	da	ne	ne
8	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, oko najnovijih dešavanja u Venecueli	24.02.2019.	ne	da	da	da	da	ne	da	da	da	ne	da	da	ne	ne
9	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, u vezi sa usaglašavanjem pojedinih trećih država sa implementacionim odlukama Saveta EU oko restriktivnih mera protiv Demokratske Republike Konga	25.02.2019.	da	da	da	da	da	da	da	ne	da	da	ne	ne	ne	ne

45	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, u vezi sa usaglašavanjem pojedinih trećih država sa restriktivnim merama usmerenih protiv određenih osoba i entiteta u pogledu situacije u Iranu	06.06.2019.	ne	da	da	da	da	da	da	da	da	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
46	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, oko najnovijih dešavanja u Venecueli	18.06.2019.	da	da	ne	da	ne	da	da	da	da	ne	da	ne	ne	ne	ne	ne
47	Deklaracija Visoke predstavnice, u ime Evropske unije, povodom Međunarodnog dana podrške žrtvama torture, 26. juna 2019.	25.06.2019.	da	da	da	da	da	da	da	da	da	da	da	ne	ne	ne	da	da
48	Sirija: Deklaracija Visoke predstavnice, Federike Mogeri- ni, u ime Evropske unije	28.06.2019.	ne	da	da	da	da	da	da	da	da	da	da	ne	ne	ne	da	da
RB		datum	Srb	Mak.	CG	Isl.	Alb.	BiH	Liht	Nor	Mold	Jerm	Gruz.	Ukra	Azer.	Tur.		
	Usaglasila se sa		29	40	48	44	48	27	36	38	37	20	25	29	0	10		
	Nije se usaglasila sa		19	8	0	4	0	21	12	10	11	28	23	19	48	38		
	Procenat usaglašenosti		60,42	83,33	100,00	91,67	100,00	56,25	75,00	79,17	77,08	41,67	52,08	60,42	0,00	20,83		

ISAC

* CENTAR ZA MEĐUNARODNE I BEZBEDOSNE POSLOVE
* INTERNATIONAL AND SECURITY AFFAIRS CENTRE